

Kampaņa "Augu veselība dzīvībai" jeb Plant Health 4 Life

No ceļotāja līdz dārzniekam – aicina kļūt par augu veselības vēstnieku

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (EFSA), Eiropas Komisija (EK) un to partneri visā Eiropā ir uzsākuši kampaņas "Augu veselība dzīvībai" jeb "#PlantHealth4Life" trešo gadu – pārrobežu iniciatīvu, kuras mērķis ir aizsargāt augu veselību un palielināt sabiedrības informētību par tās nozīmi mūsu vidē, ekonomikā un ikdienas dzīvē.

Ceļotāji, vecāki un ikviens, kas ikdienā izvēlas audzēt augus, ēst vai dāvināt augu valsts produktus, var neapzināti veicināt bīstamu kaitēkļu izplatību Latvijā. Tāpēc no 12. maija Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) sadarbībā ar EFSA un Eiropas Komisiju turpina izglītojošu kampaņu "Augu veselība dzīvībai" jeb #PlantHealth4Life, kas vienlaikus norisinās 26 Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs, piecās ES pirmspievienošanās valstīs un Šveicē, un aicina aizdomāties par to, kā mūsu ikdienas izvēles ietekmē augu veselību, pārtikas drošību un vidi nākamajām paaudzēm.

Rīgā, 2025. gada 12. maijā.

"Klimata pārmaiņu un globalizācijas laikmetā augu veselība kļūst par jautājumu, kas skar mūs visus – ne tikai lauksaimniekus vai dārzniekus. Augu veselība dažkārt ir tikpat trausla kā cilvēku veselība – arī augus apdraud vīrusi, baktērijas, sēnītes un kaitēkļi. Mūsdienu globalizētajā pasaulē šie neredzamie ceļotāji – kaitēkļi un slimību ierosinātāji – arvien biežāk nokļūst tur, kur tiem nav vietas, tostarp Latvijā. Tie atceļo ar augiem, sēklām, ziediem un pat augsni, reizēm nemanāmi slēpjās uz koka paletēm vai automašīnu riepiem. Katra šāda ierašanās apdraud mūsu dabu, lauksaimniecību un bioloģisko daudzveidību," brīdina VAAD direktore Kristīne Lomakina.

Atklājot kampaņu 12. maijā, kas vienlaikus ir Starptautiskā augu veselības diena, no plkst. 10.00 līdz 16.00 Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā notiks krāsains un aizraujošs piedzīvojums skolēniem. Bērni komandās varēs piedalīties atraktīvās sacensībās, risinot vides uzdevumus, iepazīstot augus un kļūstot par īstiem dārza detektīviem.

"Kad iedzīvotāji izprot augu veselības būtisko nozīmi viņu dzīvē – sākot ar pārtiku uz viņu galda un beidzot ar gaisu, ko viņi elpo, – viņi kļūst par spēcīgiem pārmaiņu veicinātājiem," skaidro Silvēns Žiro (Sylvain Giraud), Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta (SANTE ĢD) Augu veselības nodaļas vadītājs. *"#PlantHealth4Life ir atgādinājums, ka ikviens no mums var panākt būtiskas pārmaiņas, būdams informēts un izdarīdams pārdomātas izvēles, kas palīdz aizsargāt to, kas mūs visus uztur."*

"Augs nav tikai augs – tajā var mitināties arī citi dzīvi organismi," sacīja EFSA Augu veselības riska novērtēšanas grupas vadītājs Džuzepe Stankanelli (Giuseppe Stancanelli). *"Mūsu savstarpēji saistītajā pasaulē augi pārvietojas vairāk nekā jebkad agrāk. Tāpēc ES paļaujas uz zinātniski pamatotu riska novērtējumu, lai izprastu un pārvaldītu iespējamus draudus augu veselībai, tādējādi palīdzot aizsargāt mūsu vidi, lauksaimniecību un bioloģisko daudzveidību. Ar #PlantHealth4Life kampaņu mēs vairojam informētību visā Eiropā."*

Šogad kampaņa #PlantHealth4Life, kurā lielāka uzmanība tiek pievērsta līdzdalībai, sadarbībai un iedzīvotāju pilnvarošanai, apvieno partnerus no 26 ES dalībvalstīm, piecām ES pirmspievienošanās valstīm un Šveices, lai veicinātu izpratni un iedvesmotu kritisku domāšanu par vitāli svarīgo saikni starp veselīgiem augiem, vidi un mūsu ikdienas dzīvi. Uzsverot praktisko darbību un sabiedrības

iesaistīšanos, kampaņa mudina iedzīvotājus ne vien pārdomāt, bet arī dalīties savās zināšanās un iedvesmot citus pievienoties kolektīvajiem centieniem, lai aizsargātu mūsu ekosistēmas un ekonomiku.

Kā augu veselība ietekmē mūsu dzīvi?

Augi veido 80 % no pārtikas, ko ēdam, ar ko barojam dzīvniekus, ko audzējam uzturam, un kas attīra gaisu, ko elpojam. Taču tas nav viss: veselīgi augi nodrošina labu lauksaimniecības ražību, kas ietekmē pārtikas pieejamību un pārtikas cenas patērētājiem. Klimata pārmaiņas un cilvēku darbība, piemēram, tirdzniecība un ceļošana, pakļauj augus smagam spiedienam. Augu kaitīgo organismu un slimību izplatība var postoši ietekmēt ekonomiku un vidi. Piemēram, bakteriālā patogēna *Xylella fastidiosa* uzliesmojumi jau vairāk nekā desmit gadus posta olīvu audzes Itālijas dienvidos, izraisot miljoniem koku bojāeju, apdraudot bioloģisko daudzveidību un vietējo ekonomiku.

Tomēr daudzi iedzīvotāji joprojām nezina, kāpēc augu veselība ir svarīga. #PlantHealth4Life mērķis ir veicināt kolektīvu izpratni par riskiem, kas apdraud augu veselību, un par to, kādu lomu katrs no mums var spēlēt augu aizsardzībā.

Polijas Augu veselības galvenais inspektors Andžejs Hodkovskis (*Andrzej Chodkowski*) mudina ikvienu *sadarboties un rūpēties par augiem savā tuvākajā apkārtnē, lai mēs varētu priecāties par to bagātīgo zaļumu un kopīgi īstenot šo ideju: "Aizsargājam augus, aizsargājam dzīvību!"*

Pastāstiet citiem un iesaistieties!

Katra Eiropas iedzīvotāja rīcība ir būtiska, lai saglabātu augu veselību. Apmeklējiet [#PlantHealth4Life kampaņas tīmeklvietni](#) un uzziniet, kā kampaņa mudina sabiedrību aizsargāt augu veselību. Dalieties ar resursiem – preses materiāliem, sociālo plašsaziņas līdzekļu ierakstiem un videomateriāliem! Kampaņā ir aicināts piedalīties ikviens interesents, īpašu uzmanību pievēršot:

- **ceļotājiem**, kuriem patīk iepazīt pasauli un dabu;
- **dārzniekiem**, kas audzē un rūpējas par dārzeņiem, ziediem un kokiem piemājas dārzā;
- **vecākiem**, kuriem rūp pārtika, ko ēd viņu bērni, un kuri vēlas aizsargāt lauksaimniecību, vidi un bioloģisko daudzveidību nākamajām paaudzēm.

Šogad ir plašas iespējas iesaistīties kampaņā – aicinām skolas, ģimenes un ikvienu augu mīļotāju, dabas draugu apmeklēt šādus pasākumus:

- 12. maijā no plkst. 10.00 līdz 16.00 LU Botāniskajā dārzā Augu veselības dienas pasākumā bērni komandās varēs sacensties aizraujošu uzdevumu izpildē.
- 22. un 23. maijā festivālā "Latvijas Meža dienas" LVM dabas parkā Tērvetē Augu veselības teltī interesentus sagaida izzinošas spēles un uzdevumi par augu veselību.
- 5. jūlijā a/s "Agrofirma Tērvete" laukā Tērvetē pasākumā "Traktordiena 2025" Augu veselības teltī atkal būs iespēja uzzināt ko vērtīgu par augu veselību.

Augu veselības telti šovasar varēs sastapt arī XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos, kas norisināsies no 5. jūlija līdz 13. jūlijam. Lai uzzinātu, kādas aktivitātes kampaņā paredzētas šogad, sekojiet informācijai Valsts augu aizsardzības dienesta [tīmeklvieta](#).

Par kampaņu

[#PlantHealth4Life](#) ir daudzgadīga un daudz nacionāla kampaņa, kura izstrādāta pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma un kuras pamatā ir [padziļināta analīze](#) par uztveri un uzvedību augu veselības jomā visā ES. Kampaņa turpina paplašināt savu darbības jomu un pārklājumu, 2025. gadā uzņemot 10 jaunus dalībvalstis: **Austrija, Bulgārija, Itālija, Nīderlande un Rumānija** pievienojas esošajai 21 ES dalībvalstij, kas ir Beļģija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Īrija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Portugāle, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija un Melnkalne. Trīs jaunas

pirmspievienošanās valstis: **Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova*** un **Turcija**
pievienojas Melnkalnei kā *#PlantHealth4Life* dalībnieces kopā ar **Šveici**.

****Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DPR 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovā neatkarības deklarāciju.***

Mediju kontaktiem:

Dace Ūdre, Valsts augu aizsardzības dienesta
komunikācijas vadītāja,
+371 26425173, dace.udre@vaad.gov.lv
www.vaad.gov.lv

EFSA kontakthinformācija:

Tālr. +39 0521 036 149
E-pasts: press@efsa.europa.eu
